

ZWERFSTENENONDERZOEK

De heer G.J. Overweel, conservator van de afdeling "Petrologie" van het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie te Leiden, heeft zich bereid verklaard om in samenwerking met onze leden een vergelijkend onderzoek van onze Nederlandse zwerfstenen te beginnen.

De heer Overweel stelt zich beschikbaar om toegezonden gesteenten macroscopisch en microscopisch te beschrijven en met elkaar te vergelijken.

Teneinde dit onderzoek volledig te doen slagen is de navolgende regeling getroffen. Indien verschillende leden voor deze vergelijkende studie een stukje van één bepaald gesteente zouden willen afstaan, wordt er van de verschillende stukjes van die éne zwerfsteensoort een vergelijkende studie gemaakt, waarna de resultaten in "Grondboor en Hamer" worden besproken. Onze leden, die hieraan mede willen doen krijgen dus langzaam maar zeker beschrijvingen over hun eigen handstukken in huis en weten dan in hoeverre hun stenen lijken op of verschillen van exemplaren, welke in het bezit zijn bij hun collega's. Het stukje, dat U zult moeten afstaan, behoeft niet groter te zijn dan $\pm 6 \times 4 \times 4$ cm en wordt dan eigendom van het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie te Leiden.

Teneinde de heer Overweel niet al te zeer te belasten, moeten de in te zenden stenen worden opgezonden aan ons hoofdbestuurslid

De heer H.G. DE SMIT, LAAN VAN POOT 124 te den Haag, die voor doorzending naar Leiden zorgt. U gelieve hieraan stipt de hand te houden!

Wij wilden beginnen met VISLANDA-GRANIET en RODE VÄXIÖGRANIET. Deze stenen zijn moeilijk, maar als eerste proef is het wel interessant wat er gebeuren gaat. Indien U er niet helemaal zeker van bent, of U de juiste steen hebt, kunt U hem gerust opzenden. Wilt U er dan bij vermelden, dat U er niet geheel zeker van bent. Het is de bedoeling U te helpen en niet te becritiseren.

Hieronder volgt de beschrijving van de te onderzoeken stenen: VISLANDA GRANIET: Grauwrood fijnkorrelige graniet (korrelgrootte 1-5 mm). De kwartsen hebben een witte tot blauw-witte kleur en vormen suikerkorrelige ophopingen. De suikervormige kwarts vormt een soort grondmassa tussen de grauw tot helrode veldspaten. De veldspaatkorrels zijn iets verbrokken. De donkere bestanddelen komen spaarzaam in de vorm van zwarte blaadjes en puntjes voor. De steen heeft een enigszins vlekkelig uiterlijk.

RODE VÄXIÖGRANIET: Bleekrode fijnkorrelige graniet. (korrelgrootte 1-8 mm). De bleekrode veldspaat is in cm grote korrels en in kleinere aggregaten aanwezig. De kwarts vormt weer suikervormige ophopingen, maar hier en daar komen ook enkele grotere korrels voor. De biotiet is in korte groenzwarte adertjes in het gesteente verspreid.

Bij de op te zenden stukjes graag vermelden naam van de donateur en vindplaats. Indien mogelijk ook waar gevonden b.v. aan de oppervlakte, in een sloot, in keileem, aan rand van een sloot etc. Ter verduidelijking volgt hieronder een voorbeeld van een begeleidend briefje bij een toegezonden monster:

Naam : Vislanda-graniet
Vindplaats : Winschoten - prov. Groningen
Bijz. vindplaats: aan de oever van Winschoterdiep
Datum vondst : mei 1957
Donateur + adres: P. Jansen, Raadhuislaan 18, Veendam

De leden worden verzocht de te onderzoeken handstukjes BINNEN 14 DAGEN na het verschijnen van Grondboor en Hamer aan bovenstaand adres op te zenden.

In het eerstvolgend nummer van ons tijdschrift worden de volgende te onderzoeken stenen - zo mogelijk met foto - gepubliceerd.

Gaarne spreek ik de wens uit, dat vele van onze leden van deze unieke gelegenheid gebruik zullen maken en op deze wijze medewerkers aan een deskundige beschrijving van ons gesteente-materiaal.

De heer Overweel moge ik namens het gehele bestuur hartelijk danken voor zijn spontaan aanbod. Allen veel succes.

Maastricht, februari 1958.

K.H. Hamelink - Voorzitter.

BOEKBESPREKING

"HOW TO KNOW THE MINERALS AND ROCKS", an illustrated guide to important gems, ores and metals of the mineral kingdom, by Richard M. Pearl (192 blz. 46 kleurenfoto's op kunstdrukpapier en 156 tekstafb.) Signet Key Book, Mc Graw Hill Book Company, Inc. New-York, 1957. Prijs f 3,--.

Dit vlotgeschreven pocketboek is bedoeld als een praktische gids voor in het veld en behandelt meer dan 125 der meest belangrijke mineralen, gesteenten, edelstenen, ertsen, meteorieten, etc.

Het is zoals de meeste Amerikaanse kleinlectuur op geologisch en aanverwant gebied vrij simpel en niet bijzonder diepgaand, hetgeen men de auteur eigenlijk niet mag verwijten, daar het uitermate moeilijk is in zo'n kort bestek min of meer volledig te zijn.

De uitgevers hadden het boekje beter iets omvangrijker kunnen maken of het veelomvattende onderwerp kunnen verdelen over meer bandjes zoals in Duitsland bij de Sammlung Göschen en ook hier te lande wel gedaan wordt.

Maar, aan de andere kant vormt dit populaire werkje een aardige bijdrage tot de mineralogie voor beginners en amateurs, waarvoor het dan ook in hoofdzaak is bestemd.

Pearl's Engels maakt een verzorgde indruk, is niet bijzonder academisch, eerder gezellig en ook voor degenen die niet zo in zijn Engels zit, gemakkelijk te lezen.

In het eerste hoofdstuk vertelt Pearl een en ander over kristallen, kristalsystemen en mineralen meer in het algemeen. Het tweede hoofdstuk behandelt de wijze, waarop de mineralen worden gevormd en hoofdstuk drie hoe men een mineralen collectie samen moet stellen. Hoofdstuk vier geeft een overzicht van de fysische eigenschappen der mineralen; hieraan is toegevoegd, en dit vormt het belangrijkste deel van dit boekje, een ruime- en vrij volledige beschrijving van vele mineralen, vergezeld van eenvoudige, soms goede, soms minder geslaagde zwart-wit lijntekeningen.

Dit geheel wordt opgeluisterd door 46 voortreffelijke kleurenreproducties van diverse mineralen etc. waaraan kosten noch moeite zijn gespaard.

Vanzelfsprekend echter is dit boekje afgestemd op de U.S.A. en Canada en zullen wij vele mineralen etc. hier of in de naaste omgeving van ons land niet aantreffen.

Hoofdstuk vijf geeft een en ander weer betreffende de textuur en structuur, kleur, zuur reactie etc. en beschrijft op ongeveer dezelfde wijze als in voorgaand hoofdstuk verschillende veel voorkomende gesteenten.

De tekeningen der gesteenten zijn helaas uitermate gebrekkig te noemen! Een goede zwart-wit reproductie had stellig meer effect gesorteerd met daarnaast een zwart-wit lijntekening naar een microscopische vergroting, resp. slijpplaatje voor de fijnkorrelige gesteenten. Doch al bij al is deze bijdrage tot de mineralogie zeer zeker lezenswaard en vooral voor de beginner/amateur aan te bevelen, maar ook voor de vakman lijkt het mij aardig voor dit boekje een plaatsje in de boekenkast in te ruimen, daar het dit ongetwijfeld waard is.

J.C.M. de Moly. M.Sc.